

Öster Malma 2024-01-30

Yttrande över remiss rörande regeringsuppdrag om uppdaterade riktlinjer för skydds jakt NV-05515-23

Svenska Jägareförbundet, nedan kallat förbundet, lämnar härmed synpunkter på regeringsuppdrag att uppdatera riktlinjer för skydds jakt efter varg

Allmänna synpunkter

Förbundet vill inledningsvis påpeka att regeringsuppdraget enbart handlar om att uppdatera riktlinjer för skydds jakt efter varg. Det remitterade förslaget från Naturvårdsverket har utvidgats till att gälla även björn och lodjur. Mot bakgrund av de motiveringar som Viltskadecenter (VSC) angivit för att utvidga förslaget till att även omfatta dessa båda arter tillstyrker förbundet att de nya riktlinjerna även skall omfatta björn och lodjur.

Förbundet vill även påpeka att det var mycket olämpligt att enbart skicka ut själva förslagen till nya riktlinjer utan att bifoga Viltskadecenters fullständiga rapport "Underlag för diskussion om skydds jakt riktlinjer för varg". Flera av förslagen blir mycket svåra att ta ställning till utan att ha sett det statistiska underlaget och hela det resonemang som ligger till grund för ställningstaganden. Förbundet har dock via annan organisation fått tillgång till underlaget. Förbundets svar utgår därför inte bara från själva remissen utan kommenterar även den statistik och de resonemang som förs i själva rapporten.

Förbundet vill i det sammanhanget säga att VSC lagt ner ett imponerande arbete på att ta fram statistik och andra underlag även om förbundet inte i allt delar författarnas slutsatser.

Förbundet fokuserar av naturliga skäl sitt remissvar på de föreslagna kriterierna för skydds jakt efter angrepp på hund men kommenterar även övriga delar.

Synpunkter på förslag 3.1. Kriterier för skydds jakt efter angrepp på tamdjur

Förbundet tillstyrker de förslag till kriterier som VSC föreslår men förordar att häst inkluderas med samma kriterier som nöt. Förbundet understryker dock att det måste tydliggöras att de 1% som i underlaget anges som definition av allvarlig skada inte är ett kriterium i sig utan endast något som ligger grund för dem.

Förbundet noterar att Viltskadecenters förslag i stort ligger i linje med det förbundet föreslog i sitt förra yttrande daterat 2023-11-13. Förbundet förordade bland annat att göra skillnad på angrepp

Svenska Jägareförbundet

på nöt och får/get då angrepp på nöt oftast är att betrakta som en allvarigare skada som dessutom är svårt att förebygga till rimlig kostnad. Även om angrepp på häst inte sker ofta så förekommer det. Det torde därför vara självklart att det finns fastlagda kriterier för angrepp på häst. Förbundet anser att samma kriterier som för nöt kan tillämpas för häst.

Förbundet vill också att det förtydligas att målet om att hålla skador på får under 1 % är något som ligger till grund för de föreslagna kriterierna, men inte är ett kriterium i sig. Risken är annars att länsstyrelserna börjar tillämpa det som ett eget kriterium som innebär att skydds jakt inte kan medges förrän den nivån nåtts. En sådan tillämpning skulle försämra möjligheten i förhållande till de tumregler som används idag.

Synpunkter på förslag 3.2. Kriterier för skydds jakt efter angrepp på hund

Förbundet noterar att VSC visserligen, som förbundet förordat, föreslår att skydds jakt efter angrepp på hund kan medges efter första angreppet men med till del helt orimliga kriterier. Förbundet behandlar varje kriterium för sig.

- *Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg, eller lodjur på hund bärande skyddsväst (med piggare eller liknande) har inträffat.*

Förbundet kan inte under några som helst omständigheter acceptera nu liggande förslag. Förbundet vidhåller att skydds jakt ska beviljas redan efter första angreppet på hund även om den angripna hunden inte bär skyddsväst.

Mot bakgrund av det som nedan anförs kan däremot nya kriterier införas som innebär att skydds jakt bör beviljas efter ett angreppet om det sker på hund som bär GPS, att jägarna i aktuellt område spårat av det egna jaktområdet när möjligheten getts samt att det finns någon form av varningssystem som också används.

Förbundet avstyrker med eftertryck förslaget om att enbart angrepp på hund som bär skyddsväst med piggare eller liknande ska berättiga till skydds jakt. VSC har helt utelämnat hundar som inte bär skyddsväst. För sådana vargangrepp saknas helt kriterier. Innebär det att hundar utan väst med piggare av samhället ska ses som lovligt byte för vargen?

VSC motiverar sitt förslag med att det först ska ha provats andra lämpliga åtgärder. Samtidigt som man själv räknar upp ett antal sådan åtgärder som de facto redan idag tillämpas, som avspårning, gps pejlar och varningssystem mellan jägare avvisar man dem och väljer att föreslå en åtgärd som det på intet sätt finns evidens för att ha någon förebyggande effekt. VSC motivering att våra jakthundar ska användas som försökskaniner för att forskningen ska få kunskap om huruvida skyddsvästar fungerar eller inte är direkt provocerande.

Redan idag används olika typer av västar på hundar, framför allt för att skydda mot vildsvinsskador. Samtidigt är det många hundägare som undviker att använda dem tidigt på säsongen när det finns risk att hunden drabbas av värmeslag. Hundar som jagar vildsvin med väst är dessutom ofta av raser som har kortare förföljande än älghundar. Under septemberjakten har hundar inte sällan problem med värmen, en väst förvärrar det problemet. Dessutom finns liten kunskap om hur en

Svenska Jägareförbundet

väst med stålpiggar påverkar en hund som förföljer vilt i vatten.

Vi vet inte heller om piggar på västen hämmar en arbetande hunds rörelseförmåga och därmed möjligheten att undkomma till exempel en attackerande älg. Ökar väst med piggar i stället risken för att hundar av andra orsaker skadas och dödas? För små hundar som taxar som inte ens når över markens ris ökar med största säkerhet risken för att fastna. Alla hundar, men framför allt mindre raser, följer ofta vilt ner i gryt. Piggar innebär då direkt livsfara. En hund i gryt med piggar kommer nästa alltid att sitta fast och i stengryt vara omöjlig att nå. Dessutom motsvarar en väst med piggar ca 10 % av kroppsvikten på en liten hund. Förbundet har information om att det finns veterinärer som varnar för att det markant ökar belastningen på en liten hund och minskar rörligheten för småväxta raser som behöver kunna böja ryggen när de springer.

Idag används GPS sändare flitigt av jägarkåren. I områden med varg är det nästan ingen som släpper sin hund utan sådan sändare. Motivet till det är att hundföraren hela tiden vill veta exakt var hunden befinner sig och därmed snabbare kan ingripa om något inträffar, som ett angrepp från varg. Men framför allt är syftet att minska exponeringstiden. Just exponeringstiden anger VSC självt som det avgörande för hur många angrepp som sker, inte den enskilda vargens benägenhet att angripa hund. GPS sändare minskar utan tvekan exponeringstiden. För inte alls många år sedan och före den nya teknikens intåg i jakten fick hundföraren vänta på att hunden sökte sig tillbaka till platsen där den släpptes. Det kunde ta många timmar och inte sällan blev hundar kvar i skogen över natten. Med den nya tekniken har den exponeringstiden reducerats kraftigt.

Trots att jägarna själva ser GPS som kanske den viktigaste förebyggande åtgärden anger VSC i rapporten att GPS inte ger något mätbart skydd. Förbundet menar att det är en slutsats som är direkt felaktig. Eftersom närmare 90 % av alla hundar i studien man hänvisar till bar gps-sändare går det inte att dra slutsatser på skillnaden mellan de som inte bar och de som bar sändare. Totalt handlar det om 13 hundar som inte bar sändare. Eftersom den överväldigande majoriteten bar sändare kan förklaringen till att inte fler hundar totalt sett angrips vara just gps-sändaren. Idag har tekniken utvecklats ytterligare och nästan inga hundar jagar utan någon form av gps-sändare. Framför allt inte i områden med varg.

Flera av dagens gps system med tillhörande appar har dessutom inbyggt varningssystem för varg. Alla användare av appen kan momentant få information om var varg eller vargspår har observerats. I Tracker har vargsymbolen olika färger beroende på hur gammal observationen är. Det ger momentan varning, men ger också indikation på områden som bör undvikas då vargar regelbundet observeras där. Jägarkåren gör således allt den kan för att förebygga angrepp från varg. Avspårning när möjligheten finns görs givetvis av alla jägare som är rädda om sina hundar. Att VSC underkänner det skadeförebyggande arbetet och i stället som enda kriterium för jakthundar föreslår något som inte är prövat är minst sagt förvånande.

Förbundet vill understryka det som lite i förbifarten i rapporten (sid 38) sägs om hur hundanvändningen påverkas av vargangrepp. Det torde inte råda någon som helst tvekan om att hundanvändningen minskar. En enkät 2020 inom Alsters äso i Värmland visade att hundanvändningen redan efter första angreppet i reviret minskade med 81 % för alla hundtyper sammantaget. Störst var nedgången för småvilthundar där 85 % av hundjakten upphörde.

Svenska Jägareförbundet

Motsvarande minskning för älghundar var 73 %. Om effekterna av vargangrepp på jakthundar är lika stor i andra områden torde redovisningen på sid 9 i rapporten vara kraftigt missvisande. Skydds jakt efter första angreppet kan därmed förväntas i betydligt högre grad minska risken för angrepp.

- *Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg eller lodjur har skett på hund som förs i koppel.*

Förbundet tillstyrker förslaget men vill att även hund som befinner sig i direkt anslutning till föraren inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt ska inkluderas vid bedömningen.

Många hundar kan rastas utan koppel och lämnar inte förarens omedelbara närhet och ändå uppfylla kraven i lagen om tillsyn av hund och katt. Vargar som är benägna att angripa en hund som befinner sig i förarens omedelbara närhet borde rendera i skydds jakt på samma sätt som om de hade varit kopplade.

- *Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg eller lodjur har skett på hund i ägarens trädgård.*

Förbundet tillstyrker förslaget men vill påpeka att den juridiska definitionen av "trädgård" är oklar. Förbundet anser att det bör stå "tomt eller trädgård". Vidare bör annan formulering än enbart ägaren anges. Ägaren kan vara annan än den till vars tomt hunden befinner sig. "Ägaren eller vårdaren" kan vara ett bättre alternativ. Det överensstämmer med skrivningen i jaktförordningens § 28 a.

- *Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av varg har skett på hund under pågående eftersök på skadat vilt.*

Mot bakgrund av att förbundet föreslår skydds jakt efter första angreppet om man förebyggt skada med hjälp av GPS, avspårning och varningssystem finns ingen anledning att vidare diskutera särbehandling av eftersök.

Förbundet har mycket svårt att förstå förslaget till kriterium. VSC motiverar sitt förslag med att eftersök av skadat vilt är ett samhällsintresse som sträcker sig utanför det rent jaktliga intresset. Förbundet vill då påminna om att även jakt på klövvilt och regleringen av stammarna i högsta grad är av samhällsintresse.

Synpunkter på förslag 3.3. Kriterier för skydds jakt och ersättning kopplat till invandrade vargar.

- *Då en invandrad varg är stationär i ett område föreslår Viltskadecenter*

Förbundet tillstyrker förslagen om höjda bidrag för förebyggande åtgärder kopplat till invandrad varg.

- *Kriterier för skydds jakt på invandrad varg i samband med angrepp på tamdjur*

Förbundet tillstyrker förslaget i sin helhet. Förbundet vill understryka att undantaget enbart ska gälla invandrade vargar, så kallade F0:or, inte deras avkommor.

Svenska Jägareförbundet

Förbundet vet att frågan om att särbehandla skadegörande invandrade vargar är kontroversiell bland våra medlemmar och hos tamdjursägare. Skadan efter ett angrepp blir inte mindre kännbar för att vargen har annan värdefullare genuppsättning. Mot den bakgrunden borde inte invandrade vargar särbehandlas. Förbundet är dock medvetet om att de enskilda vargarnas genetiska värde har påverkat utfallet i domstolarna. Mot den bakgrunden torde en framtida rättslig prövning bli vägledande för hur många angrepp som tamdjursägare måste utså innan skydds jakt kan beviljas. Förbundet vill dessutom understryka vikten av att hänsyn till F0:or inte får innebära att skydds jakt fördröjs. Undantagen ska enbart tillämpas i områden där F0:or är etablerade eller där det finns stark misstanke om sådan varg.

- *Kriterier för skydds jakt på invandrad varg i samband med angrep på hund:*

Förbundet avstyrker förslaget i den del som rör två angrepp på hund med skyddsväst med pigg mot bakgrund av vad som ovan sagts i frågan. Förbundet kan dock acceptera två angrepp som grund om förbundets förslag till nya kriterier enligt punkt 3.2 vinner gehör och förutsatt att undantaget enbart avser F0:or.

Övriga förslag tillstyrks.

Förbundet vet att frågan om att särbehandla skadegörande invandrade vargar är kontroversiell bland våra medlemmar och hos tamdjursägare. Skadan efter ett angrepp blir inte mindre kännbar för att vargen har annan värdefullare genuppsättning. Mot den bakgrunden borde inte invandrade vargar särbehandlas. Förbundet är dock medvetet om att de enskilda vargarnas genetiska värde har påverkat utfallet i domstolarna. Framtida rättslig prövning lär bli vägledande. Förbundet vill understryka att undantaget enbart ska gälla invandrade vargar, så kallade F0:or, inte deras avkommor. Förbundet vill dessutom understryka vikten av att hänsyn till F0:or inte får innebära att skydds jakt fördröjs. Undantagen ska enbart tillämpas i områden där F0:or är etablerade eller där det finns stark misstanke om sådan varg.

För Svenska Jägareförbundet

Mikael Samuelsson
Ledamot förbundsstyrelsen

Gunnar Glöersen
Jaktvårdskonsulent